

Sted i disse Sogne, som skulde slippe Statskassen ud af Haanden paa denne Maade. Endvidere tog den ærede Ordfører Hensyn til Præstekaldenes Lørd, som han dog meente ikke behøvede videre at fastholdes, men ansøgte til sidst, at man ved vort Endringsforslag kom i Strid med sig selv, at Loven tilsigtede en vis Censartethed, at den havde søgt at rette sig efter, hvad der tidligere var steet ved Ordningen af lignende Forhold i Kongeriget, og at man her kom i Strid dermed. Deri skal jeg give den ærede Ordfører Ret; det er ganske vist, at man ved den nye Bestatning af Præstegaarde, enten Præstegaardsjorder, som høre under Præstegaarde, eller saadanne, som ere blevne bortarvesfæstede derfra, kommer i Strid med et Princip, som Loven ellers stadigt har holdt sig for, nemlig at Ingen skulde fremtidig hve Mere i Skat end hidtil. Jeg skal ikke tale om den Tilvæxt i Communalhædser, som Præstegaardene ville faae. Enhver Klage derover troer jeg maa ansees som ubegrundet; det er ganske indlysende, at det er uretfærdigt, og at det overfor Præsterne vækker meget ubehagelig og besværlig Misfornøielse, naar Præsterne i Communen beskattes efter andre Regler end Communens øvrige Beboere. Jeg skal ikke tale mere derom, saameget mindre som det ikke er efter det foreliggende Lovforslag, men efter en isjor vedtagen Lov, at denne Forgølse af de communale Byrder for Præsterne vil indtræde. Jeg skal kun tale om den Gammelstat, som dette Lovforslag vil paalægge Præstegaardene. Det er ganske vist, at det vil medføre en forøget Byrde for Præstegaardene. Det vil for mit Præstekalds Vedkommende give en aarlig Skatteforøgelse af mellem 40 og 50 Rd., og det er vist, at denne Skatteforøgelse er ikke ganske i Samklang med det af mig før omtalte Princip, men jeg seer ikke, hvorledes dette Forhold skulde kunne ordnes paa en anden Maade, og jeg kan ikke erkjende, at der derved stæer nogensomhelst Mand nogen Uret. Det Forslag under Nr. 2, som den ærede Ordfører har foreskrevet i Modsetning til det

principale Forslag af Udvalgets Fleertal, lader det ganske uafgjort, hvad der skal forstaaes ved Præstegaardsjorder, som efter Forslaget skulle svare 6 Rd. 80 ø. pr. Tønde Hartkorn. Der som derved forstaaes blot de Jorder, der ligge under Præstegaardene, saa er det ganske klart, at de bortarvesfæstede Jorder blive ganske skattefrie, og det kunde dog vel aldrig gaae an. Forstaaes derimod derved tillige de fra Præstegaardene bortarvesfæstede Jorder, forekommer det mig, at det Forslag, som den ærede Ordfører foreskrev, falder aldeles sammen med det af Fleertallet stillede principale Forslag; det lægger jo ogsaa i saa Fald denne Skat af disse Jorder over paa Præstekaldene. Derimod troer jeg, at Udvalgets Fleertals Forslag har et Fortrin, som i mine Øine er temmelig stort; det bestemmer det fremtidige Forhold ganske tydeligt og klart; det lader Statskassen faae sin berettigede Indtægt ogsaa af disse bortarvesfæstede Jorder og lader Arvesfæsterne faae den dem tilkommende Erstatning. Men, siger man nu, Erstatningen faaer han af Præstekaldet, og det er der, Uretfærdigheden er tilstede. Ja, dersom her var Tale om virkelige Personer, vilde jeg heller ikke give min Stemme dertil, men det er ikke de nuværende Ihændehavere af Embederne, dette Forslag rammer; det er først ved Kaldsledigheden, at den Skatteforøgelse og Forpligtelse for Præstekaldene til at erstatte Arvesfæsterne Gammelstatens Beløb med et tilsvarende Afdrag i Fæsteafgiften, indtræder. Her er allsaa kun Tale om Embederne, om disse blot juridiske Personer, og jeg troer, at Staten er fuldstændig berettiget til at disponere over det saakaldte Kirkegods. Jeg støtter denne min Mening paa Udtalelser af dygtige Jurister, som ogsaa ere faldne i dette Thing. Naar man end ikke i Italien, som dog er Catholicismens og Præstefabets Kanaan, synes at være saa bange for at røre ved disse hidtil som hellige og uantastelige betragtede Midler, skulle vi da her hos os i et protestantisk Land have saa stor Betænkelighed derved, i et protestantisk Land, hvor vi vide, at